

4.10 Αυτή η διαδικασία αλλαγής θα διαρκέσει πολύ χρόνο και θα απαιτήσει την πλήρη συμμετοχή και δέσμευση των κοινωνικών εταίρων. Ο κοινωνικός διάλογος σε τομεακό επίπεδο (σε εθνικό καθώς και σε ευρωπαϊκό επίπεδο) αποτελεί το σημαντικότερο μέσο για την γεφύρωση των διαφορετικών απόψεων των εργοδοτών, των απασχολούμενων για ίδιο λογαριασμό και των εργαζομένων, και των στόχων της κοινοτικής πολιτικής. Αυτό αληθεύει κυρίως για τη νομοθεσία και τον κανονισμό που αφορά την επάνδρωση πλοίων και τις ώρες εργασίας και ξεκούρασης των μελών του πληρώματος.

4.11 Για να εξασφαλιστεί το μέλλον της εσωτερικής ναυσιπλοΐας στην Ευρώπη, πρέπει επειγόντως να δοθεί περισσότερη προσοχή

στην εκπαίδευση και την επαγγελματική κατάρτιση, προσπάθεια στην οποία πρέπει να συμβάλουν και οι κοινωνικοί εταίροι.

4.12 Οι συμφωνίες μεταξύ των κοινωνικών εταίρων σε επίπεδο ΕΕ βάσει του άρθρου 139 της Συνθήκης για την ίδρυση της ΕΕ, μπορούν να οδηγήσουν στη θέσπιση ειδικών ρυθμίσεων για την εσωτερική ναυσιπλοΐα. Η ΕΟΚΕ πιστεύει ότι αυτό είναι απαραίτητο όταν οι κοινωνικοί εταίροι συμφωνούν ότι, για την κάλυψη ιδιαίτερων αναγκών του κλάδου, χρειάζεται να θεσπιστούν πρόσθετοι ειδικοί κανόνες με αφετηρία τα βασικά πρότυπα που ορίστηκαν από το Συμβούλιο σύμφωνα με το άρθρο 137 της Συνθήκης.

Βρυξέλλες, 29 Σεπτεμβρίου 2005

Η Πρόεδρος

της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής

Anne-Marie SIGMUND

Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την Πρόταση κοινής δήλωσης του Συμβουλίου, του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και της Επιτροπής: Η αναπτυξιακή πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης «Η ευρωπαϊκή συναίνεση»

COM(2005) 311 τελικό

(2006/C 24/16)

Στις 29 Ιουλίου 2005 και σύμφωνα με το άρθρο 262 της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, η Επιτροπή αποφάσισε να ζητήσει τη γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την ανωτέρω πρόταση

Το ειδικευμένο τμήμα «Εξωτερικές σχέσεις», στο οποίο ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών της ΕΟΚΕ, υιοθέτησε τη γνωμοδότησή του στις 8 Σεπτεμβρίου 2005 με βάση εισηγητική έκθεση του κ. Zufiaur.

Κατά την 420^η σύνοδο ολομελείας, της 28^{ης} και 29^{ης} Σεπτεμβρίου 2005 (συνεδρίαση της 29^{ης} Σεπτεμβρίου 2005), η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε με 84 ψήφους υπέρ, 5 ψήφους κατά και 6 αποχές την ακόλουθη γνωμοδότηση.

1. Εισαγωγή

1.1 Η πρωτοβουλία της Επιτροπής και του Συμβουλίου για την **αναθεώρηση της Δήλωσης για την Αναπτυξιακή Πολιτική του 2000** και, γενικότερα, για τον επαναπροσδιορισμό του μέλλοντος αυτής της πολιτικής είναι από κάθε άποψη εξαιρετικά σημαντική. Οι εξελίξεις στον διεθνή χώρο, οι νέες θέσεις και συναινήσεις που υπάρχουν αναφορικά με την αναπτυξιακή πολιτική στη διεθνή κοινότητα και οι αλλαγές που συνέβησαν εντός της ίδιας της Ένωσης καθιστούν αυτήν την αναθεώρηση απαραίτητη. Ταυτόχρονα, η επιδείνωση των προβλημάτων της υπανάπτυξης, ιδίως στην Αφρική, και η αύξηση των διαφορών μεταξύ των χωρών στο πλαίσιο της παγκοσμιοποίησης συνιστούν την αναθεώρηση της κοινοτικής αναπτυξιακής πολιτικής.

1.2 Μερικές από τις μεταβολές **σε διεθνές επίπεδο** που κατά τον ένα ή τον άλλο τρόπο επηρέασαν τις αναπτυξιακές πολιτικές είναι: η αύξηση της ανησυχίας για τα θέματα ασφαλείας μετά τα γεγονότα της 11^{ης} Σεπτεμβρίου, τα αποτελέσματα της διάσκεψης του ΠΟΕ στη Ντόχα το 2001 και η διαδικασία που επακολούθησε στο αποκαλούμενο «Πρόγραμμα του Αναπτυξιακού Κύκλου», η νέα διεθνής συναίνεση για την ανάπτυξη που επιτεύχθηκε στη Διάσκεψη Κορυφής της Χιλιετίας και επιβεβαιώθηκε στις διασκέψεις του

Μοντερέι, του Γιοχάνεσμπουργκ, του Καΐρου και άλλες σχετικά με θέματα όπως η χρηματοδότηση, το περιβάλλον, η ισότητα ανδρών και γυναικών ή ο ιός του AIDS, η διαδικασία εναρμόνισης των αναπτυξιακών πολιτικών των χρηματοδοτών, που εγκαινιάστηκε από την Επιτροπή Αναπτυξιακής Βοήθειας (Development Aid Committee — DAC) του ΟΟΣΑ, και η παγίωση ορισμένων νέων μέσων προγραμματισμού και υλοποίησης της βοήθειας όπως τα Έγγραφα Στρατηγικής για τη Μείωση της Φτώχειας (Poverty Reduction Strategy Papers — PRSP), οι τομεακές προσεγγίσεις (Sector-wide Approaches — SWAP) και η δημοσιονομική στήριξη. Πιο πρόσφατα, στο «Φόρουμ Υψηλού Επιπέδου για την Αποτελεσματικότητα της Βοήθειας», που πραγματοποιήθηκε στο Παρίσι τον Μάρτιο του 2005, επιτεύχθηκε πρόοδος σε αυτά τα θέματα, με την υποβολή των χρηματοδοτών σε συγκεκριμένες δεσμεύσεις όσον αφορά την οικειοποίηση, την εναρμόνιση, τη διαχείριση βάσει των αποτελεσμάτων και την κοινή ευθύνη.

1.3 Στις μεταβολές αυτές συγκαταλέγονται επίσης τα πενιχρά αποτελέσματα που επιτεύχθηκαν, για την πλειονότητα των δεικτών, στους αποκαλούμενους «Αναπτυξιακούς Στόχους της Χιλιετίας (ΑΣΧ)», που είχαν τεθεί πριν από πέντε χρόνια. Για να αποφευχθεί η αποτυχία αυτών των στόχων μέχρι την προβλεπόμενη προθεσμία

του 2015, είναι απαραίτητη η αναθεώρηση των πολιτικών και ένα πραγματικό «σχέδιο κρούσης» από πλευράς της διεθνούς κοινότητας. Το σχέδιο αυτό θα πρέπει να είναι ικανό να συγκεντρώσει πρόσθετους πόρους, πέρα από τη Δημόσια Αναπτυξιακή Βοήθεια, και να καλύπτει τόσο την οικονομική βοήθεια όσο και την εμπορική πολιτική, το χρέος, την πνευματική ιδιοκτησία, τη συνεκτίμηση των συνεπειών της μετανάστευσης και την ενίσχυση των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών.

1.4 Στο **κοινοτικό επίπεδο** συντελέσθηκαν κατά την ίδια περίοδο σημαντικές αλλαγές, οι οποίες επηρεάζουν επίσης την αναπτυξιακή συνεργασία: η μεταρρύθμιση της εξωτερικής βοήθειας, που ξεκίνησε το 2000 με την παγίωση της ΕυροpeAid και τις διαδικασίες αποκέντρωσης των αντιπροσωπειών της Επιτροπής, η θέση σε ισχύ της Συμφωνίας του Κοτονού το 2003 (πρόσφατα υπογράφηκε η αναθεωρημένη μορφή της Συμφωνίας, η οποία προβλέπει ότι οι χώρες ΑΚΕ θα απολαύουν ενός ελάχιστου εγγυημένου ποσού, ανεξαρτήτως του αποτελέσματος των διαπραγματεύσεων για τις δημοσιονομικές προοπτικές 2007-2013) και η διαδικασία που ξεκίνησε για τη συμπερίληψη του Ευρωπαϊκού Ταμείου Ανάπτυξης στον προϋπολογισμό. Γενικότερα, η διεύρυνση της ΕΕ σε 25 πλέον μέλη, η θέση σε εφαρμογή της Ευρωπαϊκής Στρατηγικής Ασφαλείας και της Κοινής Εξωτερικής Πολιτικής και Πολιτικής Ασφαλείας (ΚΕΠΠΑ) και η συζήτηση για τη Συνταγματική Συνθήκη, η οποία εντάσσει την αναπτυξιακή πολιτική στο «μίγμα πολιτικής» των εξωτερικών σχέσεων της ΕΕ, δίδουν μια νέα διάσταση στην αναπτυξιακή βοήθεια, η οποία απαιτεί μια νέα προσέγγιση. Τέλος, οι συζητήσεις για τις δημοσιονομικές προοπτικές 2007-2013 ενδέχεται να επιτρέψουν τον προσδιορισμό των υποδηλώσεων όλων των ανωτέρω θεμάτων και τη μετατροπή τους σε συγκεκριμένες δεσμεύσεις.

1.5 Η **διαδικασία διαβουλεύσεων** που ξεκίνησε για αυτή τη μεταρρύθμιση της αναπτυξιακής πολιτικής είναι επίσης πολύ θετική, επειδή προωθεί τη δημοκρατική συμμετοχή όλων των εμπλεκόμενων μερών.

1.6 Όταν άρχισε αυτή η διαδικασία **προβληματισμού**, τον Ιανουάριο του 2005, προβλεπόταν να συντάξει η Επιτροπή σχετική ανακοίνωση εντός του πρώτου τριμήνου του έτους. Τελικά, η ανακοίνωση αυτή δημοσιεύθηκε τον Ιούλιο του τρέχοντος έτους και η Επιτροπή ζήτησε από την ΕΟΚΕ να γνωμοδοτήσει επ' αυτής. Η παρούσα γνωμοδότηση ανταποκρίνεται σε αυτήν τη αίτηση. Δεδομένου ότι τον Σεπτέμβριο θα πραγματοποιηθεί η διάσκεψη του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών σχετικά με την κατάσταση υλοποίησης των Στόχων της Χιλιετίας, η ΕΟΚΕ θεωρεί σκόπιμο, αφού γίνουν γνωστά τα αποτελέσματα αυτής της διάσκεψης, να κινήσει η Επιτροπή εκ νέου τη διαδικασία των διαβουλεύσεων πριν οριστικοποιηθεί το περιεχόμενο της δήλωσης, η οποία πρέπει να υποβληθεί στο Συμβούλιο τον Νοέμβριο. Το γεγονός, εξάλλου, ότι η διαδικασία αυτή συνέπεσε με την επεξεργασία άλλων θέσεων των κοινοτικών οργάνων — η ΕΟΚΕ, συγκεκριμένα, συνέβαλε στην επεξεργασία της θέσης για τους Αναπτυξιακούς Στόχους της Χιλιετίας (την επονομαζόμενη «δέσμη ΑΣΧ»⁽¹⁾), της οποίας το Συμβούλιο πρότεινε την επιτάχυνση — μπορεί να ενισχύσει τη δεσμευση του συνόλου της Ευρωπαϊκής Ένωσης έναντι των αναπτ-

(1) Η «δέσμη» αυτή, η οποία δημοσιεύθηκε τον Απρίλιο του 2005, αποτελείται από τρεις ανακοινώσεις: COM(2005) 132 σχετικά με τη συμβολή της ΕΕ, COM(2005) 133 σχετικά με τη χρηματοδότηση της ανάπτυξης και την αποτελεσματικότητα της βοήθειας και COM(2005) 134 σχετικά με τη συνοχή της αναπτυξιακής πολιτικής.

ξιακών προβλημάτων και αποτελεί ευκαιρία για παγίωση του πρωταγωνιστικού ρόλου που διαδραματίζει η ΕΕ στον αναπτυσσόμενο κόσμο. Η ΕΟΚΕ θεωρεί ότι έχει μεγάλη σημασία η συναίνεση όλων των κοινοτικών θεσμικών οργάνων επί των γενικών γραμμών της αναπτυξιακής πολιτικής.

1.7 Η **Δήλωση για την Αναπτυξιακή Πολιτική**, που υιοθετήθηκε το 2000, είναι καρπός κοινών προσπαθειών της Επιτροπής και του Συμβουλίου, γεγονός που καταδεικνύει την ευρεία υποστήριξη και συναίνεση που υπάρχει για το έγγραφο αυτό. Αυτή τη φορά, η πρόθεση της Επιτροπής είναι να προστεθεί και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Η ΕΟΚΕ συμμετέχει με μεγάλο ενδιαφέρον σ' αυτή τη διαδικασία, επειδή θεωρεί ότι η αναπτυξιακή πολιτική πρέπει να στηρίζεται στην ευρύτερη δυνατή υποστήριξη της ευρωπαϊκής κοινωνίας και των οργανώσεων που εκπροσωπούν την κοινωνία των πολιτών.

1.8 Η ΕΟΚΕ πιστεύει ότι θα ήταν επωφελέστερο εάν το έγγραφο της Επιτροπής με τίτλο «*Προβληματισμός σχετικά με το μέλλον της αναπτυξιακής πολιτικής της ΕΕ*», στο οποίο επικεντρώθηκαν πρόσφατα οι σχετικές διαβουλεύσεις και συζητήσεις, είχε εστιαστεί περισσότερο στην αξιολόγηση της **αποτελεσματικότητας της κοινοτικής βοήθειας**, αρχίζοντας από τη θέσπιση της, και είχε αναλύσει λεπτομερέστερα τις δυσχέρειες και τα προβλήματα που είχαν δυσμενή επίδραση στην αποτελεσματικότητά της όλα αυτά τα χρόνια της εφαρμογής της⁽²⁾. Κατά τη γνώμη μας, τα προβλήματα αυτά ήταν, μεταξύ άλλων, η βραδύτητα της εκτέλεσης των προγραμμάτων, το υψηλό διοικητικό και άλλο κόστος σε σχέση με τις διαβιβάσεις που προορίζονταν για τα έργα, η εξάρτηση της βοήθειας από όρους, η χαμηλή συμμετοχή των ωφελούμενων χωρών και ο απρόβλεπτος και μεταβλητός χαρακτήρας της ροής των ενισχύσεων. Θα ήταν χρήσιμο να δημοσιεύσει η Επιτροπή έστω και μία σύντομη αξιολόγηση του αντίκτυπου αυτής της δήλωσης του 2000 και των πάσης φύσεως δυσκολιών που αντιμετώπισε η κοινοτική συνεργασία, καθώς και των αποτελεσμάτων που επιτεύχθηκαν και των διδαγμάτων που αποκομίσθηκαν κατά την περίοδο αυτή. Υπάρχουν, ωστόσο, άλλες πρόσφατες μελέτες⁽³⁾, που εκπονήθηκαν με την υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, οι οποίες παρέχουν ένα πολύ χρήσιμο πλαίσιο αναφοράς για το θέμα. Κατά την ΕΟΚΕ, η περιορισμένη αποτελεσματικότητα της αναπτυξιακής βοήθειας όσον αφορά την καταπολέμηση της φτώχειας επιβάλλει κάποια αυτοκριτική και την αναθεώρηση της αναπτυξιακής πολιτικής στο μέλλον, καθώς και τη συνέχιση των αρχικών προσπαθειών της Επιτροπής στο πεδίο της βελτίωσης της πιστότητας και της αποτελεσματικότητας της κοινοτικής βοήθειας.

2. Οι στόχοι της αναπτυξιακής πολιτικής της ΕΕ

2.1 Τόσο οι ανακοινώσεις της «δέσμης ΑΣΧ» όσο και οι δεσμεύσεις που ανελήφθησαν στη Βαρκελώνη το 2002 σχετικά με την επίτευξη των στόχων του Μοντερέι αφορούν τις δύο βασικές πτυχές των πολιτικών αναπτυξιακής βοήθειας: το ύψος των χορηγούμενων δημόσιων πόρων και την αποτελεσματικότητά τους. Υπάρχει αξιοσημείωτη **διεθνής συναίνεση** γύρω από τους **ΑΣΧ**, οι οποίοι

(2) Πρέπει να επισημανθούν, ωστόσο, η «Αξιολόγηση του αντίκτυπου» που συνοδεύει την πρόταση της Επιτροπής, η «Ετήσια έκθεση για την αναπτυξιακή πολιτική και την εξωτερική βοήθεια της Ευρωπαϊκής Κοινότητας» και οι θεματικές και γεωγραφικές αξιολογήσεις της Επιτροπής, που περιλαμβάνουν συστηματικά την πρακτική εφαρμογή της αναπτυξιακής πολιτικής.

(3) Overseas Development Institute/Institute of Civil Engineers of Ireland/European Centre for Development Policy Management *Assessment of the EC development policy. DPS Study report*, Φεβρουάριος 2005.

υποστηρίζονται από 189 χώρες ⁽⁴⁾. Η μείωση και, μακροπρόθεσμα, η εξάλειψη της φτώχειας πρέπει να είναι η κατευθυντήρια αρχή όλων των αναπτυξιακών πολιτικών. Αυτή η συναίνεση όσον αφορά τους ΑΣΧ γίνεται ενίοτε υπερβολικά ρητορική και ξεχνά ότι περιλαμβάνουν 8 γενικούς στόχους κοινωνικής, οικονομικής και περιβαλλοντικής ανάπτυξης, με κορυφαίο τη μείωση της άκρας ένδειας κατά το ήμισυ έως το 2015, και ότι συγκεκριμενοποιούνται σε 18 ειδικότερους, ποσοτικοποιήσιμους στόχους, με έναν ή περισσότερους δείκτες για καθέναν από αυτούς. Η δέσμευση της ΕΕ σε καθέναν από τους ΑΣΧ πρέπει να συνάδει με αυτήν την πρακτική και επιχειρησιακή τους διάσταση. Η ύπαρξη πρακτικών στόχων και συγκεκριμένων δεικτών για τους ΑΣΧ μπορεί, εξάλλου, να συμβάλει στην ενίσχυση της πολύ απαραίτητης λογοδοσίας και διαφάνειας της συνεργασίας, γενικά, και της ευρωπαϊκής βοήθειας, ειδικότερα ⁽⁵⁾.

2.2 Για πρώτη φορά εδώ και πολλές δεκαετίες, οι αναπτυγμένες και οι φτωχές χώρες έχουν ένα **κοινό πρόγραμμα αναπτυξιακής δράσης** για τη διαχείριση της παγκοσμιοποίησης, σε μια προσπάθεια να την καταστήσουν πιο συμμετοχική και πιο ευνοϊκή για την κοινωνική συνοχή. Η ανάπτυξη πρέπει σε κάθε περίπτωση να προσεγγίζεται με ολοκληρωμένο και σφαιρικό τρόπο, λαμβάνοντας υπόψη ότι στην καταπολέμηση της φτώχειας συντελούν διάφορες πολιτικές, από εκείνες που αφορούν το εμπόριο έως τις περιβαλλοντικές, χωρίς να λησμονούνται οι πολιτικές για τη μετανάστευση ή την ασφάλεια. Η διάσταση του φύλου πρέπει να αποτελεί αναπόσπαστο στοιχείο κάθε δράσης για την καταπολέμηση της φτώχειας.

3. Οι προσανατολισμοί και οι συνιστώσες της ευρωπαϊκής αναπτυξιακής πολιτικής

3.1 Τα **βαθύτερα αίτια της φτώχειας** είναι πολλά και ποικίλα και διαφέρουν από το ένα πλαίσιο στο άλλο. Εξάλλου, η φτώχεια δεν ορίζεται μόνο βάσει συγκεκριμένου εισοδήματος. Είναι μια εξαιρετικά ευάλωτη κατάσταση, που προξενείται από την έλλειψη υλικών, οικονομικών και ανθρώπινων πόρων. Για την αντιμετώπισή της δεν αρκεί να αυξηθεί ο συνολικός όγκος της βοήθειας. Χρειάζεται επίσης να δημιουργηθούν οι συνθήκες για την αύξηση και τη σωστή κατανομή του πλούτου, να αναθεωρηθούν οι εμπορικές και χρηματοδοτικές πολιτικές των ανεπτυγμένων χωρών, να διευρυνθούν οι τοπικές αγορές των φτωχών χωρών, να προαχθούν οι δημοκρατικοί θεσμοί, να ενισχυθούν οι οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών και να εφαρμοστεί μια αποτελεσματική και δίκαιη σχέση μεταξύ του ρόλου του κράτους και του ρόλου της αγοράς. Η πείρα των τελευταίων δεκαετιών έχει δείξει ότι, χωρίς κράτη ικανά να παρέχουν υλικές και άυλες υποδομές, δεν είναι δυνατόν να προαχθεί η ανάπτυξη.

3.2 Τα πειράματα με την κατοχύρωση των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας για τα φτωχότερα τμήματα του πληθυσμού (για αντικείμενα τόσο εμφανώς ευτελούς αξίας όσο οι *favelas* σε ορισμένες λατινοαμερικανικές χώρες) έχουν δείξει ότι αυτά τα νομικά δικαιώματα μπορούν να έχουν θετική συμβολή στην ανάπτυξη, γι' αυτό η ΕΟΚΕ πιστεύει ότι θα πρέπει να ληφθούν υπόψη στην ευρωπαϊκή αναπτυξιακή πολιτική.

⁽⁴⁾ Ψήφισμα της Γενικής Συνέλευσης Α/RES/55/2 της 8ης Σεπτεμβρίου 2000.

⁽⁵⁾ Οι ΑΣΧ είναι: 1) η εξάλειψη της έσχατης φτώχειας και της πείνας, 2) η επίτευξη γενικής πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης, 3) η προώθηση της ισότητας των φύλων και της αυτονομίας των γυναικών, 4) η μείωση της παιδικής θνησιμότητας, 5) η βελτίωση της μητρικής υγείας, 6) η καταπολέμηση του ιού HIV/AIDS, της ελονοσίας και άλλων ασθενειών, 7) η διασφάλιση της βιωσιμότητας του περιβάλλοντος και 8) η δημιουργία μιας παγκόσμιας εταιρικής σχέσης για την ανάπτυξη.

3.3 Η ΕΟΚΕ επιθυμεί να υπογραμμίσει, επίσης, τη σημασία της εκπαίδευσης και της κατάρτισης ως δημόσιου αγαθού. Η εκπαίδευση ωφελεί το σύνολο της κοινωνίας και όχι μόνο εκείνον που τη λαμβάνει. Η εκπαίδευση, με τις διάφορες μορφές της, συνεπάγεται αύξηση του ανθρώπινου κεφαλαίου, η οποία συντελεί στη βελτίωση της οικονομικής ανάπτυξης, της απασχόλησης και των εισοδημάτων. Μετά την επίτευξη γενικής πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης, που προβλέπεται στον δεύτερο ΑΣΧ, πρέπει να προχωρήσουμε όσο το δυνατόν συντομότερα σε άλλες συνιστώσες της μέσης και της επαγγελματικής εκπαίδευσης. Τα κοινοτικά όργανα και τα κράτη μέλη θα πρέπει να διπλασιάσουν τις προσπάθειές τους όσον αφορά τη συνεργασία τους στον τομέα της εκπαίδευσης.

3.4 Η **οικονομική μεγέθυνση** και η **αύξηση της απασχόλησης** στις φτωχές χώρες αποτελούν ουσιώδεις προϋποθέσεις για την ανάπτυξη τους. Όμως, δεν μπορεί να υπάρξει μεγέθυνση χωρίς ένα ελάχιστο επίπεδο υποδομών, συστημάτων κατανομής του εισοδήματος, πρόσβασης στην εκπαίδευση και την υγεία, ποιότητας των δεσμών και κοινωνικής συναίνεσης. Χωρίς αυτό το κοινωνικό κεφάλαιο, είναι αδύνατο να υπάρξει οικονομική μεγέθυνση με κοινωνική συνοχή. Η φτώχεια, με τη σειρά της, αποτελεί ανυπέρβλητο εμπόδιο για την οικονομική μεγέθυνση. Η δημιουργία παραγωγικού ιστού, οι δράσεις για τη νομιμοποίηση της ανεπίσημης οικονομίας (ενθάρρυνση της αυτοαπασχόλησης και της κοινωνικής οικονομίας, ανάπτυξη των ΜΜΕ, κατάλληλα συστήματα κοινωνικής προστασίας) και η ανάπτυξη σημαντικής τοπικής και περιφερειακής αγοράς είναι, κατά την άποψη της ΕΟΚΕ, μερικές από τις ενέργειες που θα μπορούσαν να συμβάλουν στην οικονομική ανάπτυξη των φτωχών χωρών.

3.5 Το άνοιγμα του **διεθνούς εμπορίου** παρέχει μεγάλες δυνατότητες, που μπορούν να βοηθήσουν τις λιγότερο αναπτυγμένες χώρες να βγουν από τη φτώχεια και την υπανάπτυξη. Ωστόσο, οι σημερινοί κανόνες του παγκόσμιου εμπορίου ευνοούν τις πιο αναπτυγμένες χώρες εις βάρος των πιο φτωχών. Η ΕΟΚΕ το έχει τονίσει εκτενώς αυτό σε διάφορες γνωμοδοτήσεις της, με πιο πρόσφατη εκείνη που αφορά την κοινωνική διάσταση της παγκοσμιοποίησης ⁽⁶⁾. Γι' αυτό, θα ήταν σκόπιμο, στο πλαίσιο του τρέχοντος γύρου διαπραγματεύσεων του ΠΟΕ, η επόμενη υπουργική διάσκεψη του οποίου πρόκειται να διεξαχθεί στο Χονγκ-Κονγκ τον Δεκέμβριο, και των διμερών διαπραγματεύσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, να βελτιωθεί η πρόσβαση των αναπτυσσόμενων χωρών στις αγορές των αναπτυγμένων, να μειωθούν ή να καταργηθούν όλες εκείνες οι επιδοτήσεις, συμπεριλαμβανομένων των γεωργικών, που στρεβλώνουν τις εμπορικές συναλλαγές, να περιοριστούν όσο το δυνατόν περισσότερο τα εμπόδια στις εξαγωγές των αναπτυσσόμενων χωρών και να μεταρρυθμιστεί η συμφωνία για τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας στον τομέα του εμπορίου (συμφωνία TRIPS). Συνιστάται, σ' αυτό το πλαίσιο, να αποφευχθεί η εξάρτηση της αναπτυξιακής βοήθειας της ΕΕ από τη θέση που τηρούν οι αναπτυσσόμενες χώρες στις πολυμερείς εμπορικές διαπραγματεύσεις, η εξομοίωση δηλαδή της στάσης της ΕΕ με τον τρόπο δράσης ορισμένων διεθνών χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων.

⁽⁶⁾ Γνωμοδότηση με θέμα «Η κοινωνική διάσταση της παγκοσμιοποίησης – Η συμβολή των πολιτικών της ΕΕ για να υπάρξουν οφέλη για όλους» ΕΕ C 234 της 22.9.2005.

3.6 Οι φτωχότερες και λιγότερο αναπτυγμένες χώρες, από την άλλη πλευρά, βρίσκονται σε πολύ ευάλωτη θέση κατά την ένταξή τους στις εξωτερικές αγορές και δεν διαθέτουν τα μέσα για να αντιμετωπίσουν τις φάσεις της συνακόλουθης οικονομικής μεταλλαγής. Κατά συνέπεια, οι αναπτυξιακές πολιτικές θα πρέπει να προσανατολίζονται προς τη **βαθμιαία ένταξη αυτών των χωρών στις παγκόσμιες αγορές**, προωθώντας τις επενδύσεις σε υποδομές, στην εκπαίδευση και στην υγεία, την ανάπτυξη δημοκρατικών θεσμών και τη διαμόρφωση αποτελεσματικών εγχώριων αγορών, καθώς και αγορών περιφερειακής διάστασης.

3.7 Η ΕΟΚΕ έχει εκφραστεί επανειλημμένα υπέρ της ενσωμάτωσης μιας **κοινωνικής διάστασης στις συμφωνίες εμπορικής και πολιτικής εταιρικής σχέσης** και στις συμφωνίες συνεργασίας της ΕΕ (7). Η ελάχιστη αυτή κοινωνική διάσταση θα πρέπει να περιλαμβάνει την προαγωγή της αξιοπρεπούς εργασίας, την ανάπτυξη δημόσιων και ιδιωτικών συστημάτων κοινωνικής προστασίας και τον πραγματικό σεβασμό των εργασιακών δικαιωμάτων (των οκτώ θεμελιωδών Συμβάσεων της ΔΟΕ (8) και των Συμβάσεων αριθ. 168 για την προαγωγή της απασχόλησης, αριθ. 183 για την προστασία της μητρότητας και αριθ. 155 για την ασφάλεια και την υγεία των εργαζομένων).

3.8 Δεδομένης της σημασίας που έχει η **αξιοπρεπής εργασία** — δηλαδή η εργασία που επιτελείται υπό αξιοπρεπείς συνθήκες, τόσο από την άποψη των συμβατικών σχέσεων όσο και από την άποψη των συνθηκών άσκησης της — για την επίτευξη της ανάπτυξης, η ΕΟΚΕ θεωρεί σκόπιμο να εισαχθεί ένα κεφάλαιο κοινωνικής φύσεως στους κανόνες του ΠΟΕ, προκειμένου να εξασφαλιστεί η πραγματική εφαρμογή αυτών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στην εργασία.

3.9 Οι ΑΣΧ, πάλι, δεν περιλαμβάνουν επαρκώς τη θεμελιώδη αυτή διάσταση, σε ένα πλαίσιο όπου είναι εμφανείς οι επιπτώσεις της παγκοσμιοποίησης στις κοινωνικές συνθήκες γενικά και στις εργασιακές συνθήκες ειδικότερα. Η ΕΟΚΕ προτείνει να ενσωματωθεί στην ενδιάμεση αξιολόγηση των ΑΣΧ, που πραγματοποιείται αυτόν τον καιρό, η ανάλυση της κατάστασης των οικονομικών, των κοινωνικών και των εργασιακών δικαιωμάτων και, στο μέλλον, να καθιερωθεί η αξιοπρεπής εργασία ως **9^{ος} Αναπτυξιακός Στόχος της Χιλιετίας**.

3.10 Η **ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού** και η **ασφάλεια** είναι έννοιες που αλληλοσυμπληρώνονται και ενισχύουν την αναπτυξιακή πολιτική της ΕΕ. Πράγματι, η ασφάλεια και η επίτευξη ενός ειρηνικού πλαισίου είναι απαραίτητες προϋποθέσεις για μια αναπτυξιακή στρατηγική που επικεντρώνεται στην εξάλειψη της φτώχειας και, αντιστρόφως, η οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη είναι ουσιώδης εγγύηση της ασφάλειας. Κατά την ΕΟΚΕ, τα ανθρώπινα δικαιώματα πρέπει να αποτελούν μία από τις βασικές προτεραιότητες της αναπτυξιακής πολιτικής της ΕΕ, καθώς συμβάλλουν σημαντικά στη μείωση της φτώχειας και στην αύξηση της παγκόσμιας ασφάλειας, και πρέπει να ληφθεί ιδιαίτερα υπόψη η σημασία που έχουν τα δικαιώματα των γυναικών για την καταπολέμηση της φτώχειας.

(7) Γνωμοδότηση με θέμα «Πώς να ενσωματωθούν οι κοινωνικές πτυχές στις διαπραγματεύσεις των Συμφωνιών Οικονομικής Εταιρικής Σχέσης» ΕΕ C 255 της 14.10.2005 (προσωρινή μετάφραση), γνωμοδότηση ΕΕ C 110 της 30.4.2004 με θέμα «Η κοινωνική συνοχή στη Λατινική Αμερική και την Καραϊβική», γνωμοδότηση CESE 933/2001 με θέμα «Τα ανθρώπινα δικαιώματα στην εργασία».

(8) Σύμβαση σχετικά με τη συνδικαλιστική ελευθερία και την προστασία του συνδικαλιστικού δικαιώματος (αριθ. 87), Σύμβαση περί του δικαιώματος οργανώσεως και συλλογικής διαπραγματεύσεως (αριθ. 98), Σύμβαση περί της καταναγκαστικής εργασίας (αριθ. 29), Σύμβαση για την κατάργηση της καταναγκαστικής εργασίας (αριθ. 105), Σύμβαση για τις διακρίσεις στην απασχόληση και στο επάγγελμα (αριθ. 111), Σύμβαση περί ίσης αμοιβής μεταξύ αρρένων και θηλέων εργαζομένων (αριθ. 100), Σύμβαση για το κατώτατο όριο ηλικίας εισόδου στην απασχόληση (αριθ. 138), Σύμβαση για την απαγόρευση των χειρότερων μορφών εργασίας των παιδιών (αριθ. 182).

3.11 Σε σχέση με αυτό το θέμα, η ΕΟΚΕ επαναλαμβάνει (9) την ανάγκη να ενσωματωθούν στην αναπτυξιακή πολιτική της ΕΕ μέτρα για την προστασία των υπερασπιστών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, συμπεριλαμβανομένων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στην εργασία (10), στις διάφορες περιοχές του κόσμου.

3.12 Η εξαιρετικά **ευάλωτη θέση** πολλών πληθυσμών και η ύπαρξη νέων και παλιών απειλών έχουν αυξήσει τον κίνδυνο καταστροφών φυσικής ή ανθρωπογενούς προέλευσης. Η αναπτυξιακή πολιτική πρέπει να το λάβει υπόψη της αυτό και να υιοθετήσει μια πιο προληπτική προσέγγιση. Σε περιοχές επιρρεπείς σε βίαιες συγκρούσεις, η αναπτυξιακή πολιτική θα πρέπει να ενσωματώνει στον προγραμματισμό των δράσεών της μια βαθιά ανάλυση των παραγόντων που υποκινούν τη σύγκρουση και να επικεντρώνει μεγάλο μέρος τους στη στήριξη των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών και των προσπαθειών τους για την εδραίωση της ειρήνης, την αποκατάσταση και την πρόληψη νέων συγκρούσεων και απειλών.

3.13 Η ΕΟΚΕ θεωρεί ότι η προστασία του περιβάλλοντος, καθώς είναι ένας από τους τρεις πυλώνες της **αειφόρου ανάπτυξης**, πρέπει να κατέχει θέση ίσης σημασίας με την οικονομική ή την κοινωνική πτυχή. Η ΕΟΚΕ τονίζει, ως εκ τούτου, την ανάγκη να συμπεριληφθεί η περιβαλλοντική διάσταση στους δείκτες μέτρησης της αποτελεσματικότητας της εφαρμογής των αναπτυξιακών στρατηγικών. Οι εκτιμήσεις των περιβαλλοντικών επιπτώσεων θα πρέπει, εξάλλου, να αποτελούν υποχρεωτική προϋπόθεση των έργων και των δράσεων ορισμένου μεγέθους.

3.14 Από την άλλη πλευρά, η ΕΟΚΕ είναι της γνώμης ότι οι **παγκόσμιες περιβαλλοντικές προκλήσεις** δεν είναι δυνατόν να αντιμετωπιστούν μόνο με εθνικές στρατηγικές των δικαιούχων χωρών. Οι αναπτυγμένες χώρες πρέπει να αναλάβουν την ευθύνη και να επωμιστούν το μεγαλύτερο μέρος του εγγενούς κόστους της επίλυσης των παγκόσμιων περιβαλλοντικών προβλημάτων. Η ΕΕ θα πρέπει να διαθέσει πρόσθετα χρηματοδοτικά μέσα για τα προγράμματα που αποσκοπούν στην επίλυσή τους.

3.15 Απλώς και μόνο η ένταξη των αναπτυσσόμενων χωρών στο διεθνές εμπόριο κατά πάσα πιθανότητα δεν θα είναι αρκετή για τις βγάλλει από την κατάσταση της φτώχειας και της ανισότητας όπου βρίσκονται. Γι' αυτό θα χρειαστεί, αφενός, να δημιουργηθούν σε αυτές τις χώρες, με οικονομικές και πολιτικές προόδους, ευνοϊκές συνθήκες για την ανάπτυξη και να εφαρμοστεί μια πολιτική ανακατανομής του πλούτου από τις πλούσιες χώρες στις φτωχές και, αφετέρου, να καταλάβουν οι χρηματοδότες ότι η αναπτυξιακή βοήθεια δεν έχει σκοπό να ευνοήσει μόνο τις φτωχές χώρες, αλλά είναι εξίσου ουσιώδης και για το μέλλον των πλούσιων χωρών και ότι η φτώχεια και η ανισότητα αποτελούν απειλή για την ασφάλεια και τις αναπτυξιακές δυνατότητες των ιδίων. Αυτό το τελευταίο είναι, κατά τη γνώμη της ΕΟΚΕ, ένα από τα καθήκοντα που μπορεί να επιτελέσει καλύτερα η οργανωμένη κοινωνία των πολιτών.

3.16 Η αναπτυξιακή πολιτική της ΕΕ μπορεί, επίσης, να συμβάλει θετικά στην **ενσωμάτωση των μεταναστευτικών ροών** και στην προώθηση μιας πολιτικής **κοινής ανάπτυξης** με τις χώρες προέλευσης της μετανάστευσης (11). Η συνεργασία με τις χώρες προέλευσης είναι απαραίτητη προϋπόθεση για τη διαχείριση των μεταναστευτικών ροών με νομότυπο τρόπο και για να διασφαλίζεται

(9) Βλ. γνωμοδότηση με θέμα «Η κοινωνική συνοχή στη Λατινική Αμερική και την Καραϊβική», ΕΕ C 110 της 30.4.2004, σ. 55.

(10) Ιδιαίτερη σημασία έχει η καταπάτηση των συνδικαλιστικών δικαιωμάτων σε πολλές περιοχές του κόσμου, όπως στη Λατινική Αμερική, όπου οι ενεργοί συνδικαλιστές διώκονται, φυλακίζονται και, σε πολλές περιπτώσεις, δολοφονούνται.

(11) Βλ. γνωμοδότηση με θέμα «Πράσινη Βίβλος: Για μια κοινική προσέγγιση της διαχείρισης της οικονομικής μετανάστευσης» ΕΕ C 255 της 14.10.2005..

ο σεβασμός όλων των δικαιωμάτων των μεταναστών κατά την εισδοχή τους, ως μεταναστών αλλά και ως πολιτών με ίσα δικαιώματα⁽¹²⁾. Παράλληλα, η μετανάστευση πρέπει να συμβάλει και στην ανάπτυξη των χωρών προέλευσης των μεταναστών⁽¹³⁾. Γι' αυτό, είναι απαραίτητο να θεσπιστούν πολιτικές για την αντιστάθμιση της διαρροής εγκεφάλων, να απαγορευθούν τα υπερβολικά τέλη που επιβάλλονται στα εμβάσματα που στέλνουν οι μετανάστες στην οικογένειά τους στον τόπο καταγωγής τους και να διευκολυνθεί η επιστροφή των μεταναστών στην πατρίδα τους για να προωθήσουν την ανάπτυξή της, ιδρύοντας, για παράδειγμα, παραγωγικές επιχειρήσεις.

4. Τα κριτήρια δράσης της αναπτυξιακής πολιτικής της ΕΕ

4.1 Το ζήτημα της **συνοχής** των πολιτικών, κλασικό πλέον θέμα της κοινοτικής βοήθειας που έχει τη νομική του βάση στις Συνθήκες, αποκτά νέα σπουδαιότητα στο νέο διεθνές πλαίσιο, στο οποίο κυριαρχούν τα θέματα ασφαλείας και οι συνέπειες της παγκοσμιοποίησης στο εμπόριο, τη γεωργία, την απασχόληση, τη μετανάστευση και άλλους τομείς. Η πρόσφατη ανακοίνωση της Επιτροπής καταδεικνύει σαφώς τη σημασία αυτού του θέματος και τη βούληση της ΕΕ να δώσει κατάλληλη απάντηση. Η πρωτοβουλία «Όλα εκτός από τα όπλα» επέβαλε μια νέα προσέγγιση της συνοχής όσον αφορά την εμπορική πολιτική υπέρ των φτωχών χωρών.

4.2 Η αναπτυξιακή πολιτική της ΕΕ δεν έχει σχεδιαστεί ως διορθωτικό μέσο, προσανατολισμένο προς τον περιορισμό των πιθανών ζημιών που προξενούν στην ανάπτυξη των φτωχών χωρών άλλες πολιτικές, όπως η εμπορική πολιτική ή η πολιτική ασφαλείας. Για να ενισχυθεί αυτός ο προσανατολισμός, θα ήταν σκόπιμο, κατά τη γνώμη της ΕΟΚΕ, να υπάρχει καλύτερος συντονισμός μεταξύ των διαφόρων Γενικών Διευθύνσεων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (μεταξύ της ΓΔ Εμπορίου και της ΓΔ Απασχόλησης, για παράδειγμα) και μια περιοδική αξιολόγηση του αντικτύπου των κοινοτικών πολιτικών στην κοινωνική συνοχή των αναπτυσσόμενων χωρών, στην οποία η οργανωμένη κοινωνία των πολιτών θα πρέπει να διαδραματίζει εξέχοντα ρόλο.

4.3 Η συνοχή αυτή, η οποία είναι επιθυμητή σε κάθε πολιτική της Ένωσης, δεν θα πρέπει, ωστόσο, να συντελεί στη μείωση του περιεχομένου της αναπτυξιακής πολιτικής, θέτοντάς τη στην υπηρεσία άλλων κοινοτικών δράσεων και παραγνωρίζοντας τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά και στόχους των αναπτυξιακών μέτρων. Σε μια Ένωση της οποίας οι εξωτερικές δράσεις αυξάνονται συνεχώς και εξελίσσονται, η αναπτυξιακή πολιτική πρέπει να διατηρήσει κάποια **ανεξαρτησία** από τις άλλες συνιστώσες της εξωτερικής δράσης, για να μπορέσει να επιτύχει τους στόχους και τους σκοπούς της.

4.4 Κατά την άποψη της ΕΟΚΕ, η **εναρμόνιση** της κοινοτικής αναπτυξιακής πολιτικής και των αντίστοιχων πολιτικών των 25 κρατών μελών πρέπει να ενισχυθεί. Η υποστήριξη των ΑΣΧ και των θέσεων της Επιτροπής Αναπτυξιακής Βοήθειας (DAC) του ΟΟΣΑ από όλα τα κράτη μέλη οπωσδήποτε θα διευκολύνει αυτήν την εναρμόνιση. Η εναρμόνιση των — συχνά αντιφατικών μεταξύ τους — πολιτικών των χρηματοδοτών και η καθιέρωση μεγαλύτερης συνοχής ανάμεσά τους είναι επιβεβλημένες. Η απουσία αυτής της

συνοχής θα έχει υψηλό «κόστος συναλλαγών»: σπατάλες, διπλές προσπάθειες, διαφορές στις προσεγγίσεις και μεγάλη περιπλοκή για τις ωφελούμενες χώρες. Στην Ευρωπαϊκή Σύνοδο Κορυφής της Βαρκελώνης, τον Μάρτιο του 2002, η ΕΕ δεσμεύθηκε να λάβει συγκεκριμένα μέτρα για τον συντονισμό των πολιτικών και την εναρμόνιση των διαδικασιών μέχρι το 2004, τόσο στο επίπεδο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής όσο και σε εκείνο των κρατών μελών. Ωστόσο, οι συστάσεις που απέρρευσαν από αυτή τη δέσμευση δεν είχαν σχεδόν καμία πρακτική εφαρμογή. Η ΕΟΚΕ πιστεύει ότι η αποτελεσματική εναρμόνιση των αναπτυξιακών πολιτικών των κρατών μελών και της αντίστοιχης πολιτικής της ΕΕ είναι απαραίτητη για το μέλλον της κοινοτικής αναπτυξιακής πολιτικής. Η ΕΟΚΕ, στο μέτρο των δυνατοτήτων της, θα προωθήσει μια συζήτηση με τις οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών σχετικά με μια **κοινή ευρωπαϊκή πλατφόρμα για την αναπτυξιακή πολιτική**. Η ΕΟΚΕ είναι επίσης υπέρ της θέσης της Επιτροπής σχετικά με τη σκοπιμότητα μιας αναπτυξιακής πολιτικής ευρωπαϊκού επιπέδου, που θα δεσμεύει τα κράτη μέλη και την ίδια την Επιτροπή.

4.5 Η κυριότερη προστιθέμενη αξία της κοινοτικής αναπτυξιακής πολιτικής θα πρέπει να είναι η ενίσχυση του **συντονισμού** και της **συμπληρωματικότητάς** της με τις πολιτικές των κρατών μελών. Η ΕΕ έχει ορισμένα συγκριτικά πλεονεκτήματα — κλίμακα, εικόνα ουδετερότητας, συμβολή στα διεθνή ταμεία — τα οποία πρέπει να αξιοποιηθούν.

4.6 Παράλληλα, η ΕΟΚΕ είναι της γνώμης ότι η ΕΕ πρέπει να **συμμετέχει περισσότερο με ενιαία φωνή σε όλα τα πολυμερή φόρουμ** που έχουν επίδραση στην ανάπτυξη. Η ΕΕ θα πρέπει να λάβει ενεργό μέρος στη μεταρρύθμιση του πολυμερούς συστήματος, υιοθετώντας μια κοινή θέση. Αυτό θα πρέπει να αφορά τόσο το σύστημα του ΟΗΕ, στο πλαίσιο της διαδικασίας που εγκαινίασε ο Γενικός Γραμματέας του, όσο και τους διεθνείς χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς και άλλα πολυμερή φόρουμ όπως η DAC, η Λέσχη των Παρισίων, η G8 και ο ΠΟΕ. Η ικανότητα επιρροής της ΕΕ ως διεθνούς φορέα με πραγματική δύναμη εξαρτάται από την ικανότητά της να διατηρεί αρραγές μέτωπο στους πολυμερείς οργανισμούς. Με παρόμοιο τρόπο, η ΕΕ πρέπει να ενισχύσει τους μηχανισμούς επιτόπιας διαβούλευσης και συντονισμού με τις εξειδικευμένες υπηρεσίες του ΟΗΕ και άλλους χρηματοδότες.

4.7 Η **θεσμική διάσταση** της ανάπτυξης και η ενίσχυση των ικανοτήτων των τοπικών θεσμικών οργάνων των ωφελούμενων χωρών έχουν θεμελιώδη σημασία. Η ενίσχυση των θεσμών είναι το κλειδί για την επίτευξη χρηστής διακυβέρνησης, με κατανομή και διαχείριση των πόρων έτσι ώστε να ανταποκρίνονται στα προβλήματα τηρώντας τα κριτήρια της συμμετοχής, της διαφάνειας, της υποχρέωσης λογοδοσίας, της καταπολέμησης της διαφθοράς, της δικαιοσύνης και του κράτους δικαίου. Η ενίσχυση των ικανοτήτων και των μέσων των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών είναι, με αυτή την έννοια, επίσης θεμελιώδης για την ικανότητα των χωρών αυτών να οικειοποιηθούν τη διαδικασία της ανάπτυξής τους.

⁽¹²⁾ Βλ. γνωμοδότηση με θέμα «Η απόκτηση της ιθαγένειας της Ευρωπαϊκής Ένωσης» ΕΕ C 208 της 30.9.2003.

⁽¹³⁾ Ανακοίνωση της Επιτροπής στο Συμβούλιο, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών «Μετανάστευση και ανάπτυξη: συγκεκριμένοι προσανατολισμοί» (προσωρινή μετάφραση) (COM(2005) 390 τελικό).

4.8 Η ΕΕ θα πρέπει να **επωφεληθεί και να διδαχθεί**, σε σχέση με αυτά τα θέματα, από τα προγράμματα συνεργασίας με τα νέα κράτη μέλη, τα οποία, σε σύντομο χρονικό διάστημα, μετατράπηκαν από δικαιούχοι βοήθειας σε μέλη μιας κοινότητας χρηματοδοτών. Η ευαισθησία και η εικόνα που έχουν από τη σκοπιά του παραλήπτη της βοήθειας θα μπορούσε να αποδειχθεί εξαιρετικά χρήσιμη για τη διάδοση καινοτόμων μεθόδων διαχείρισης της βοήθειας.

4.9 Ο υψηλός βαθμός **αποκέντρωσης** στις χώρες που ωφελούνται από την κοινοτική συνεργασία επιβάλλει τη βελτίωση των μηχανισμών συμμετοχής των διάφορων εταίρων και την καθιέρωση επιτόπιων μορφών συντονισμού με γνώμονα μια προσέγγιση της συνεργασίας «από τη βάση προς τα άνω».

4.10 Η βελτίωση των μηχανισμών συντονισμού και συνεννόησης αναμένεται να οδηγήσει σε μεγαλύτερη **αποτελεσματικότητα και αποδοτικότητα** της βοήθειας, χάρη στη μείωση του κόστους συναλλαγών. Ωστόσο, η αποτελεσματικότητα εξαρτάται και από πολλούς άλλους παράγοντες και η παρακολούθησή της θα πρέπει να αποτελεί αναπόσπαστο τμήμα κάθε κοινοτικής συνεργασίας. Η Επιτροπή έχει καθιερώσει αυστηρά συστήματα αξιολόγησης και ελέγχου της ποιότητας της βοήθειας, τα οποία θα πρέπει να γενικευθούν και να μην χρησιμεύουν μόνο για την απαραίτητη λογοδοσία, αλλά κυρίως και προπαντός για την εξαγωγή διδαγμάτων. Στις αναλύσεις που διενεργούν τα κοινοτικά όργανα θα πρέπει να ενσωματωθούν και άλλα, γενικότερα ζητήματα, όπως η υποκαταστασιμότητα ⁽¹⁴⁾ της βοήθειας.

4.11 Η αρχή της **οικειοποίησης**, η οποία μέχρι σήμερα εφαρμόζονταν με διαφορετικό τρόπο στα διάφορα γεωγραφικά πλαίσια, θα πρέπει να εναρμονιστεί προοδευτικά, με την αξιοποίηση των ενδεχόμενων ορθών πρακτικών και την εξαγωγή διδαγμάτων από την εφαρμογή τους. Η συμμετοχή και η οικειοποίηση θα πρέπει να χαρακτηρίζουν κάθε στάδιο του σχεδιασμού των δράσεων, των προγραμμάτων ή των έργων: από τη συζήτηση των ενδεικτικών εθνικών προγραμμάτων έως την εκ των υστέρων αξιολόγηση των δράσεων.

5. Οι φορείς της αναπτυξιακής πολιτικής

5.1 Η κοινοτική αναπτυξιακή πολιτική είναι μια **δημόσια πολιτική**, στην οποία συμμετέχουν **πολλοί και διάφοροι φορείς**. Αυτή η πολλαπλότητα των φορέων θα πρέπει να αναγνωριστεί περισσότερο από τα κοινοτικά όργανα και να αυξηθούν οι δυνατότητες των διάφορων ευρωπαϊκών οργανώσεων να συμμετάσχουν στην πολιτική αυτή. Η συνεννόηση μεταξύ των διάφορων δημόσιων και ιδιωτικών φορέων είναι απαραίτητη προϋπόθεση για την αποτελεσματικότητα και τη συνοχή της αναπτυξιακής πολιτικής.

5.2 Η εφαρμογή των αρχών της **σύμπραξης**, της **συμμετοχής** και της **οικειοποίησης** έχει συντελέσει στη βελτίωση της αναπτυξιακής συνεργασίας, η οποία πρέπει να συνεχιστεί και να επεκταθεί, με τη μεγαλύτερη συμμετοχή και άλλων κοινωνικών φορέων, πέραν των κυβερνητικών, μεταξύ των οποίων των συνδικαλιστικών ενώσεων, των οργανώσεων των εργοδοτών και των ενώσεων της κοινωνικής οικονομίας.

⁽¹⁴⁾ Όρος που δηλώνει την κακή χρήση των πόρων της βοήθειας από τον παραλήπτη (για στόχους διαφορετικούς από τους προβλεπόμενους).

5.3 Για τη χάραξη μακροπρόθεσμων πολιτικών καταπολέμησης της φτώχειας και την καλύτερη χρήση των πιστώσεων της αναπτυξιακής βοήθειας, απαιτείται ουσιαστική συμφωνία μεταξύ των δημοκρατικών αρχών των δικαιούχων χωρών και των κοινωνικών και οικονομικών τους δυνάμεων.

5.4 Κατά την άποψη της ΕΟΚΕ, η ενίσχυση των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών (εργαζόμενοι, εργοδότες, καταναλωτές, οργανώσεις υπεράσπισης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων κ.ο.κ.) στις χώρες του Νότου θα πρέπει να καταστεί κεντρική προτεραιότητα της αναπτυξιακής πολιτικής της ΕΕ. Η μείωση της φτώχειας και της ανισότητας εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από την αύξηση της ικανότητας διεκδίκησης, διαπραγμάτευσης, συνδιαλλαγής και συμμετοχής των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών. Επομένως, η αναπτυξιακή πολιτική της ΕΕ δεν θα πρέπει μόνο να προωθήσει την ουσιαστική συμμετοχή των οργανώσεων αυτών στις αναπτυξιακές δράσεις, αλλά και να **ενισχύσει τις γνήσιες οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών** και την αναγνώρισή τους ως βασικών φορέων της ανάπτυξης **εντός** των ιδίων των κοινωνιών τους ⁽¹⁵⁾. Θα πρέπει να θεσπιστούν ειδικά κονδύλια χρηματοδότησης για τον σκοπό αυτό.

5.5 Εκτός αυτού, η αναπτυξιακή πολιτική της ΕΕ θα πρέπει να προωθήσει την ανάπτυξη στις δικαιούχους χώρες ενός νομικού πλαισίου, το οποίο να επιτρέπει τη συμμετοχή των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών στην ανάπτυξη της χώρας τους: διάθεση οικονομικών μέσων για την ενίσχυση των ιδίων και των ικανοτήτων τους, παγίωση διαρθρώσεων που διευκολύνουν τη σταθερή συμμετοχή και τον μόνιμο διάλογο, διαδικασίες διαβούλευσης με αυτές τις οργανώσεις σε όλες τις φάσεις των εθνικών και περιφερειακών ενδεικτικών προγραμμάτων, διάδοση ορθών πρακτικών. Με ανάλογο τρόπο, θα πρέπει να διεξάγονται διαβουλεύσεις με τις ευρωπαϊκές οργανώσεις, στις δράσεις που στηρίζονται από την Ένωση.

5.6 Μέχρι στιγμής, μόνο στις χώρες ΑΚΕ αναγνωρίζεται η επίσημη συμμετοχή των φορέων της κοινωνίας των πολιτών σε όλες τις φάσεις της αναπτυξιακής συνεργασίας. Η υποχρέωση αυτή, η οποία προβλέπεται στη Συμφωνία του Κοτονού, δεν υπάρχει στη συνεργασία με άλλες περιοχές του κόσμου, όπου πραγματοποιούνται μόνο διαβουλεύσεις ανεπίσημου χαρακτήρα ⁽¹⁶⁾. Η ΕΟΚΕ είναι υπέρ της επέκτασης αυτού του πειράματος και σε άλλες περιοχές του κόσμου στη μελλοντική αναπτυξιακή πολιτική της ΕΕ, με τη θέσπιση επίσημων μηχανισμών συμμετοχής των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών στον προγραμματισμό, την υλοποίηση και την αξιολόγηση των αναπτυξιακών πολιτικών.

⁽¹⁵⁾ Η ΕΟΚΕ έχει επίγνωση της σημασίας της αντιπροσωπευτικότητας των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών, γι' αυτό και έχει συστήσει μια υποεπιτροπή που εξετάζει επί του παρόντος αυτό το θέμα. Η Συμφωνία ΑΚΕ-ΕΚ του Κοτονού περιλαμβάνει επίσης ορισμένα κριτήρια επιλεξιμότητας για τις μη κυβερνητικές οργανώσεις, στη συγκεκριμένη περίπτωση για την πρόσβαση στους πόρους του ΕΤΑ. Η γνωμοδότηση της ΕΟΚΕ με θέμα «Η οργανωμένη κοινωνία των πολιτών και η ευρωπαϊκή διακυβέρνηση - Συμβολή της ΟΚΕ στην επεξεργασία της Λευκής Βίβλου» απαντάει με παρόμοιο τρόπο τα κριτήρια αντιπροσωπευτικότητας των οργανώσεων της ευρωπαϊκής κοινωνίας των πολιτών.

⁽¹⁶⁾ Για παράδειγμα, τα φόρουμ της κοινωνίας των πολιτών που διοργανώθηκαν από τη ΓΔ RELEX για τις σχέσεις μεταξύ της ΕΕ και της Κοινότητας των Άνδεων, της Κεντρικής Αμερικής, του Μεξικού ή της Mercosur.

5.7 Η Συμφωνία του Κοτονού είναι επίσης η μόνη που παρέχει στους μη κρατικούς φορείς δυνατότητα πρόσβασης των σε ένα μέρος των πόρων της ΕΕ που προορίζονται για κάθε χώρα (πόροι του ΕΤΑ για τα ενδεικτικά εθνικά και περιφερειακά προγράμματα). Οι πόροι αυτοί αποσκοπούν στην ενίσχυση της κοινωνίας των πολιτών και στην εξασφάλιση της ενεργού συμμετοχής της στην εφαρμογή των περιφερειακών ή εθνικών στρατηγικών για τη μείωση της φτώχειας.

Η ΕΟΚΕ προτρέπει να εφαρμοστεί αυτό το πρότυπο διαβούλευσης με την κοινωνία των πολιτών στις σχέσεις της ΕΕ και με άλλες περιοχές του κόσμου, επί παραδείγματι με τη Λατινική Αμερική ή με τις χώρες της Ευρωμεσογειακής Εταιρικής Σχέσης.

5.8 Επιπλέον, κατά την αναθεώρηση της αναπτυξιακής πολιτικής της ΕΕ θα πρέπει να καταβληθεί σοβαρή προσπάθεια για την πραγματική εφαρμογή των δικαιωμάτων συμμετοχής εκεί όπου ήδη αναγνωρίζονται. Στην πράξη υπάρχουν σοβαρά κενά στην εφαρμογή των προβλεπόμενων, τα οποία καθιστούν πιο δύσκολη την επαρκή γνώση των συμφωνιών από τους εκπροσώπους της κοινωνίας των πολιτών και την αποτελεσματική διαβούλευση. Θα πρέπει, επίσης, να καθοριστούν κριτήρια για την αντιπροσωπευτικότητα των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών και να αρθούν τα εμπόδια που υπάρχουν για την πρόσβασή της στην κοινοτική χρηματοδότηση.

5.9 Η καθιέρωση **σταθερών και δημοκρατικών πλαισίων για τις εργασιακές σχέσεις** αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για την προαγωγή του στόχου της αξιοπρεπούς εργασίας. Αποτελεί όμως, επίσης, και απαραίτητη βάση για την οικονομική ανάπτυξη. Γι' αυτό, η ΕΟΚΕ θεωρεί ότι η προαγωγή ενός ισόρροπου κοινωνικού διαλόγου θα πρέπει να συμπεριληφθεί στους στόχους της ευρωπαϊκής αναπτυξιακής πολιτικής. Δεδομένου του πλούτου των σχετικών ευρωπαϊκών εμπειριών, η ΕΟΚΕ θεωρεί απαραίτητη την συμμετοχή των ευρωπαϊκών οργανώσεων των εργαζομένων και των εργοδοτών σε αυτό το έργο.

5.10 Οι επιχειρήσεις πρέπει να διαδραματίσουν ολοένα και μεγαλύτερο θετικό ρόλο στην υλοποίηση του στόχου της αειφόρου ανάπτυξης, όπως αναγνωρίζει ο ΟΟΣΑ μέσω των κωδίκων δεοντολογίας του για τις πολυεθνικές επιχειρήσεις⁽¹⁷⁾. Κατά την άποψη της ΕΟΚΕ, η αναπτυξιακή πολιτική της ΕΕ θα πρέπει να συμβάλει στην πρόωξη της **κοινωνικής ευθύνης των επιχειρήσεων**, ιδίως των ευρωπαϊκών, στις χώρες όπου χορηγείται η βοήθεια. Η ΕΟΚΕ, όπως είχε δηλώσει και παλαιότερα⁽¹⁸⁾, είναι της γνώμης ότι αν οι επιχειρήσεις δρουν στις βοηθούμενες χώρες τουλάχιστον με τον ίδιο τρόπο και τα ίδια εργασιακά, κοινωνικά και περιβαλλοντικά κριτήρια που εφαρμόζουν (γενικά) στην Ευρώπη, θα συμβάλουν σημαντικά στην οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη αυτών των χωρών.

5.11 Η αναπτυξιακή πολιτική θα μπορέσει να διατηρηθεί και να επεκταθεί μόνο εάν έχει επαρκή **κοινωνική υποστήριξη**. Η ΕΟΚΕ πιστεύει ότι απαιτείται μεγάλη προσπάθεια για την ευαισθητοποίηση των πολιτών σε σχέση με την αναπτυξιακή βοήθεια. Η εμφάνιση μιας «παγκόσμιας συνείδησης του πολίτη», η οποία εκδηλώνεται

προπαντός σε σχέση με τα περιβαλλοντικά ζητήματα, θα πρέπει να παγιωθεί και να επεκταθεί και στα θέματα της φτώχειας, της ανισότητας και των διεθνών δημόσιων αγαθών. Η ΕΟΚΕ φρονεί ότι στο έργο αυτό είναι απαραίτητο να συμμετάσχουν τα σχολεία, τα μέσα μαζικής ενημέρωσης και, φυσικά, οι οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών. Η ΕΟΚΕ, από την πλευρά της, προσφέρεται να λειτουργήσει ως μέσο αυτής της πολιτικής, σε συνεργασία με τα κοινοτικά όργανα.

6. Οι προτεραιότητες, η επικέντρωση και η διαφοροποίηση της αναπτυξιακής πολιτικής της ΕΕ

6.1 Για να αυξηθεί η αποτελεσματικότητα και να ενισχυθεί ο αντίκτυπος της βοήθειας, κρίνεται λογικό να επικεντρωθούμε σε ορισμένους τομείς και δράσεις όπου η ΕΕ μπορεί να παράσχει μεγαλύτερη **προστιθέμενη αξία** ή κάτι διαφορετικό από τους άλλους χρηματοδότες. Ωστόσο, η πείρα δείχνει ότι δεν είναι πάντοτε δυνατό να καθοριστούν εκ των προτέρων αυτές οι προτεραιότητες ή να προσδιοριστεί εκ των προτέρων η προστιθέμενη αξία της ΕΕ. Σε κάθε περίπτωση, φαίνεται σκόπιμο να χρησιμοποιείται ο προγραμματισμός σε επίπεδο χώρας ως μέσο για τις διαπραγματεύσεις μεταξύ των εταίρων και τα Έγγραφα Στρατηγικής για τη Μείωση της Φτώχειας ως βασικός άξονας αυτών των εργασιών.

6.2 Κατά την άποψη της ΕΟΚΕ, η αναπτυξιακή πολιτική δεν υποκινείται μόνο από ηθικούς, αλλά και από πολιτικούς λόγους: αν δεν διορθωθούν οι σημερινές ανισότητες, η παγκοσμιοποίηση δεν μπορεί να λειτουργήσει. Πιστεύουμε, κατά συνέπεια, ότι δεν αρκεί να προσανατολιστεί η αναπτυξιακή πολιτική της ΕΕ μόνο προς τη διόρθωση των μειονεκτημάτων της υπανάπτυξης. Ένα από τα στοιχεία προστιθέμενης αξίας της Ένωσης θα πρέπει να είναι η δράση της υπέρ **παγκόσμιων στρατηγικών στόχων πολυτομιακού χαρακτήρα**, όπως π.χ. η υγεία (συμπεριλαμβανομένης της γενετικής υγείας), η εκπαίδευση, η ισότητα των φύλων, η προστασία του περιβάλλοντος, η ίδρυση παραγωγικών επιχειρήσεων, η δημιουργία απασχόλησης και η αξιοπρεπής εργασία. Προς τούτο, είναι απαραίτητο να τεθούν στη διάθεσή της συμπληρωματικοί οικονομικοί πόροι, πέραν εκείνων που προορίζονται για την αναπτυξιακή συνεργασία, οι οποίοι θα προέρχονται από νέα χρηματοδοτικά μέσα.

6.3 Η κοινοτική συνεργασία είχε ήδη από την έναρξή της έντονη **γεωγραφική επικέντρωση**, η οποία φθάνει σε υψηλό βαθμό πολυπλοκότητας στην περίπτωση των χωρών ΑΚΕ μέσω της Συμφωνίας του Κοτονού. Η πείρα από τις διαδοχικές Συμβάσεις της Λομέ και του Κοτονού θα πρέπει να αξιοποιηθεί για να ωφεληθεί και άλλες περιοχές του κόσμου, ιδίως στην Ασία, ή χώρες που έχουν δεσμευθεί να επιτύχουν τους ΑΣΧ. Έτσι, θα πρέπει να προαχθούν και σε άλλες περιοχές του κόσμου που λαμβάνουν κοινοτική βοήθεια πιο ευέλικτοι, μόνιμοι και διαρθρωμένοι μηχανισμοί συνεργασίας, οι οποίοι να υπερβαίνουν το κλασικό σχήμα των διασκέψεων κορυφής και των συμφωνιών και να παρέχουν μια πιο στρατηγική εικόνα της συνεργασίας. Ταυτόχρονα, η κοινοτική βοήθεια θα πρέπει να καλύπτει **όλες** τις φτωχές χώρες.

⁽¹⁷⁾ Κατευθυντήριες αρχές του ΟΟΣΑ για τις πολυεθνικές επιχειρήσεις, ΟΟΣΑ, 2000.

⁽¹⁸⁾ Γνωμοδοτήσεις της ΕΟΚΕ για την «Πράσινη Βίβλο: Ευρωπαϊκό πλαίσιο συνθηκών για την κοινωνική ευθύνη των επιχειρήσεων» ΕΕ C 125 της 27.2.2002 και για την «Ανακοίνωση της Επιτροπής – Η Ατζέντα κοινωνικής πολιτικής» ΕΕ C 294 της 25.11.2005.

6.4 Η ΕΟΚΕ συμφωνεί με τη βούληση να καταστεί η νοτίως της Σαχάρας **Αφρική** ζώνη προτεραιότητας της αναπτυξιακής βοήθειας της ΕΕ. Ωστόσο, για να είναι αποτελεσματικό αυτό το σχέδιο, πρέπει να συνοδευθεί από τη βαθμιαία βελτίωση της εθνικής και της περιφερειακής διακυβέρνησης στην Αφρική, πράγμα που αφορά τόσο τις αφρικανικές διακρατικές οργανώσεις όσο και τα κράτη και τις οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών. Αυτές οι τελευταίες, χάρη στην ανεξαρτησία τους, στην εγγύτητά τους στον πληθυσμό και στην ικανότητα αντίδρασής τους, μπορούν να προωθήσουν την πραγματική ανάληψη από τους πολίτες της ευθύνης για τις αναπτυξιακές πολιτικές που τους αφορούν άμεσα.

6.5 Σύμφωνα με τα ανωτέρω, η ΕΟΚΕ συνιστά να διευκολυνθεί η πρόσβαση των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών της Αφρικής στην κοινοτική χρηματοδότηση, με την εξασφάλιση της άμεσης πρόσβασής τους στους κοινοτικούς πόρους σε εθνικό επίπεδο. Θα πρέπει, επίσης, να τεθεί σε εφαρμογή ένα οριζόντιο πρόγραμμα για τη χρηματοδότηση των μη κρατικών φορέων. Θα πρέπει, ακόμη, να αυξηθεί και να συστηματοποιηθεί η συμμετοχή της κοινωνίας των πολιτών στη χάραξη και την εφαρμογή των πολιτικών και των στρατηγικών συνεργασίας.

6.6 Για να ωφελήσει η οικονομική ανάπτυξη όσο το δυνατόν μεγαλύτερο αριθμό ατόμων και να μην υπάρξουν καταχρήσεις, η ΕΟΚΕ θα επιθυμούσε να ληφθούν υπόψη στις δραστηριότητες αναπτυξιακής βοήθειας της ΕΕ στην Αφρική οι αρχές της κοινωνικής συνοχής και της αξιοπρεπούς εργασίας για όλους. Οι αρχές αυτές θα εξασφαλιστούν καλύτερα εάν υπάρχει πραγματικός κοινωνικός διάλογος και, γενικότερα, διάλογος με τις αντιπροσωπευτικές οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών. Στο πλαίσιο αυτό, η ΕΟΚΕ θα συνεργαστεί, όπως αναφέρεται στην ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής⁽¹⁹⁾, με το αφρικανικό Οικονομικό, Κοινωνικό και Πολιτιστικό Συμβούλιο για την ανταλλαγή εμπειριών και γνώσεων στους τομείς όπου θεωρείται σκόπιμο.

6.7 Η κοινοτική αναπτυξιακή πολιτική θα πρέπει να δώσει μεγαλύτερη προσοχή στις χώρες μεσαίου εισοδήματος, αλλά με μεγάλα εσωτερικά προβλήματα φτώχειας και ανισότητας. Στο πλαίσιο αυτό, εφιστά την προσοχή στη συνεχή μείωση των ποσοστών της βοήθειας της ΕΕ στη Λατινική Αμερική, την περιοχή όπου υπάρχουν τα υψηλότερα επίπεδα ανισότητας και χώρες μεσαίου εισοδήματος, όπως η Βραζιλία, η Ουρουγουάη ή το Μεξικό, με εκτενείς θύλακες φτώχειας. Θα πρέπει να θεσπιστεί ένα σύστημα δεικτών, το οποίο να επιτρέπει την παρακολούθηση της εξέλιξης της κατάστασης στις χώρες αυτού του τύπου. Η ΕΟΚΕ θα επιθυμούσε να δώσει η ΕΕ μεγαλύτερη προτεραιότητα στην αναπτυξιακή πολιτική της στη Λατινική Αμερική.

6.8 Θεωρούμε ενδεδειγμένη και σύμφωνη με την απαραίτητη διαφοροποίηση την πρόταση της Επιτροπής να ληφθούν ειδικά μέτρα για τις **μεταβατικές καταστάσεις**, τα οποία να επιτρέπουν την ενίσχυση της διασύνδεσης μεταξύ της βοήθειας, της ανασυγκρότησης και της ανάπτυξης, χάρη στη δυνατότητά τους να προσαρμόζονται στις μεταβαλλόμενες συνθήκες και στην ευάλωτη κατάσταση αυτών των κρατών. Με ανάλογο τρόπο, θα πρέπει να ενισχυθούν τα στοιχεία της πρόληψης και της έγκαιρης προειδοποίησης κατά τη συνεργασία σε τέτοιες καταστάσεις.

(19) Επιτάχυνση της προόδου που σημειώνεται όσον αφορά την επίτευξη των αναπτυξιακών στόχων της χιλιετίας (COM(2005) 132 τελικό).

7. Χρηματοδότηση

7.1 Η Ένωση έχει δεσμευθεί να τηρήσει τουλάχιστον όσα συμφωνήθηκαν στο Μοντερέι· όμως, όλα δείχνουν ότι, για να επιτευχθούν οι ΑΣΧ, είναι απαραίτητο να αυξηθεί αυτή η δέσμευση. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Βαρκελώνης του Μαρτίου 2000 αποφάσισε να αυξηθεί η Δημόσια Αναπτυξιακή Βοήθεια (ΔΑΒ) έως 0,39 % του ΑΕγχΠ το 2006, ποσοστό το οποίο, παρότι έμοιαζε σημαντική δέσμευση σε σύγκριση με τον σημερινό μέσο όρο του 0,22 %, απέχει πολύ από το 0,44 % του ΑΕγχΠ που χορηγούσαν τα κράτη μέλη της ΕΕ ήδη το 1990. Το Συμβούλιο της 23ης/24ης Μαΐου 2005 έθεσε **πιο απαιτητικούς στόχους**, αναλαμβάνοντας τη δέσμευση να φθάσει ο μέσος όρος της ΕΕ το 0,56 % του ΑΕγχΠ το 2010 και θεσπίζοντας διαφορετικά ποσοστά για τα 15 παλιά και τα 10 νέα κράτη μέλη. Είναι, πάντως, σαφές ότι απαιτείται πολύ μεγαλύτερη δέσμευση για την επίτευξη των ΑΣΧ.

7.2 Η συμφωνία, που συνήφθη τον Ιούλιο του 2005 μεταξύ των χωρών της G8, να παραγράψουν το 100 % του πολυμερούς χρέους των 18 πιο φτωχών χωρών αποτελεί ένα σημαντικό βήμα προς αυτή την κατεύθυνση, το οποίο είναι απαραίτητο να υποστηριχθεί. Θα πρέπει να περιμένουμε την οριστική της επιβεβαίωση και να δούμε αν, όπως αναγγέλθηκε, θα ωφεληθούν και άλλες 20 περίπου χώρες από ανάλογες δράσεις. Η άποψη της ΕΟΚΕ είναι ότι τα μέτρα αυτά θα πρέπει να γενικευθούν σε όλες τις λιγότερο αναπτυγμένες χώρες και να χρηματοδοτηθούν με πραγματικά πρόσθετους πόρους και όχι με την απλή αναπροσαρμογή των πιστώσεων της δημόσιας αναπτυξιακής βοήθειας.

7.3 Από τα ανωτέρω προκύπτει ότι οι δημοσιονομικές προοπτικές για την περίοδο 2007-2013 θα πρέπει να ενσωματώσουν με σαφέστερο και πιο συγκεκριμένο τρόπο τις απαραίτητες χρηματοδοτικές δεσμεύσεις για την επίτευξη των Αναπτυξιακών Στόχων της Χιλιετίας.

7.4 Οι **τρόποι χρηματοδότησης** της ανάπτυξης έχουν εξελιχθεί και έχουν προσαρμοστεί σταδιακά στην απαραίτητη οικειοποίηση των έργων από τους εταίρους. Η κοινοτική συνεργασία πρέπει ακόμη να βελτιωθεί από την άποψη της μακροπρόθεσμης προβλεψιμότητας και των μηχανισμών πολυετούς προγραμματισμού, προκειμένου να ελαχιστοποιηθούν οι ενδεχόμενες αρνητικές συνέπειες των αλλαγών στα κονδύλια του προϋπολογισμού και του μεταβλητού χαρακτήρα της βοήθειας.

7.5 Η ανάγκη προβλέψιμης και σταθερής βοήθειας έρχεται σε αντίθεση με την αρχή της ετήσιας αυτοτέλειας των εθνικών προϋπολογισμών. Αυτός είναι ένας από τους λόγους που επιβάλλουν την ανάγκη **συμπληρωματικών πηγών χρηματοδότησης**. Ο άλλος θεμελιώδης λόγος είναι η ανάγκη να εξευρεθούν πρόσθετοι πόροι για την ανάπτυξη, οι οποίοι να αθροιστούν στην παραδοσιακή χρηματοδότηση. Η έλλειψη συμφωνίας μεταξύ των κρατών μελών όσον αφορά τις νέες πηγές χρηματοδότησης, που θα συμπληρώσουν τη Δημόσια Αναπτυξιακή Βοήθεια (ΔΑΒ) ώστε να συγκεντρωθούν περισσότεροι πόροι για την επίτευξη των ΑΣΧ, καθυστερεί την εφαρμογή τους. Δύο είναι κατά βάση οι δυνατές καινοτομίες όσον αφορά τους συμπληρωματικούς μηχανισμούς χρηματοδότησης της αναπτυξιακής βοήθειας: πρώτον, το *International*

Finance Facility (IFF) (*) και, δεύτερον, η επιβολή διεθνών φόρων. Πέρα από τις δυσκολίες που σχετίζονται με την πολιτική βούληση για την εφαρμογή αυτών των μέσων, όσον αφορά το πρώτο υπάρχουν ακόμη μεγάλα ερωτηματικά σχετικά με τη διαχείριση και τη χρήση των πόρων του. Όσον αφορά το δεύτερο, η κυριότερη δυσκολία συνίσταται στην επίτευξη διεθνούς συναίνεσης για την εφαρμογή του. Η ΕΟΚΕ πιστεύει ότι και οι δύο μηχανισμοί μπορούν να είναι βιώσιμοι και συμπληρωματικοί και ότι πρέπει να τεθούν επειγόντως σε εφαρμογή, διατηρώντας ταυτόχρονα τον καθαρά πρόσθετο χαρακτήρα τους.

7.6 Η πλήρης **αποσύνδεση** της βοήθειας πρέπει να συνεχίσει να αποτελεί στόχο της ανάπτυξης κατά τα προσεχή έτη. Μετά τις πολυάριθμες προτάσεις σχετικά με αυτό το θέμα ⁽²⁰⁾, η ΕΟΚΕ καλεί το Συμβούλιο να προβεί αποφασιστικά στην έγκριση του κανονισμού για την αποσύνδεση της βοήθειας και στην εξασφάλιση της εφαρμογής του από τα κράτη μέλη, υπερβαίνοντας μάλιστα τις συστάσεις της DAC.

7.7 Επί του παρόντος, η θέση των χρηματοδοτουσών χωρών και, πιο συγκεκριμένα, η πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης προσαυτολιζεται προς τη μείωση των ενισχύσεων στα έργα και προς τη χρηματοδότηση των εθνικών προϋπολογισμών των δικαιούχων χωρών, προκειμένου να δώσει στις κυβερνήσεις τους τα μέσα για να αναπτύξουν τις δικές τους πολιτικές. Η ΕΟΚΕ πιστεύει ότι αυτές οι πολιτικές δεν πρέπει σε καμία περίπτωση να αποβαίνουν εις βάρος της επίτευξης των στόχων που επιδιώκονται με τη βοήθεια που χορηγεί η ΕΕ. Από την άλλη πλευρά, με αυτόν τον τρόπο χρηματοδότησης μπορεί να ενισχυθεί η αρχή της οικειοποίησης, υπό τον όρο ότι δεν θα αντικατασταθεί ο προηγούμενος έλεγχος των έργων με μια νέα πολιτική εξάρτηση της βοήθειας από τον προσανατολισμό των οικονομικών και κοινωνικών πολιτικών που θα θεσπιστούν.

7.8 Τα μέσα χρηματοδότησης της ανάπτυξης πρέπει να είναι **συνεκτικά** με τους στόχους που επιδιώκουν. Κρίνεται απαραίτητο να ενισχυθεί η ευελιξία και η προσαρμοστικότητα της κοινοτικής συνεργασίας, δεδομένων των μεγάλων χρονικών προθεσμιών για τη διαχείριση των κύκλων έργων ή δράσεων που λαμβάνουν σήμερα κοινοτική βοήθεια. Αντίθετα, δεν κρίνεται σκόπιμος ο συνδυασμός των πόρων της γενικής οικονομικής συνεργασίας με τους πόρους της αναπτυξιακής. Πράγματι, η σχετική αυτονομία των στόχων της αναπτυξιακής πολιτικής επιβάλλει κάποια εξειδίκευση των μέσων της, τόσο από άποψη προγραμματισμού όσο και από την άποψη των μηχανισμών χορήγησής τους.

7.9 Η **ευελιξία** είναι ακόμη πιο σημαντική στο πλαίσιο της ανοικοδόμησης κατόπιν ενός πολέμου ή μιας φυσικής καταστροφής ή σε καταστάσεις κρίσης, όπου η βραδύτητα και η ακαμψία καθιστούν τη δράση εντελώς αδύνατη. Πρωτοβουλίες όπως το Ταμείο για την Ειρήνη στην Αφρική είναι καλύτερα προσαρμοσμένες στις συνθήκες τέτοιων πλαισίων.

7.10 Η ΕΕ στο σύνολό της ανταποκρίθηκε αρκετά καλά στην ενισχυμένη πρωτοβουλία για τις υπερχρεωμένες φτωχές χώρες (ΥΧΦΧ) για τη μείωση του **εξωτερικού χρέους**. Η πρωτοβουλία αυτή, ωστόσο, δεν μπορεί να λύσει σε μικρό χρονικό διάστημα τα

μακροπρόθεσμα προβλήματα του χρέους και της εξυπηρέτησής του, πράγμα που σημαίνει ότι πρέπει να εξεταστούν εναλλακτικές λύσεις. Η Επιτροπή έχει προτείνει συγκεκριμένα μέτρα για τις χώρες που ανακάμπτουν από πόλεμο ή από σοβαρή καταστροφή, αλλά σε μακροπρόθεσμο επίπεδο το πρόβλημα παραμένει άλυτο. Η ΕΟΚΕ προτείνει πιο πρωτόβουλα μέτρα για το χρέος, όπως η ανταλλαγή του χρέους με εκπαιδευτικές ή κοινωνικές επενδύσεις ή η εξέταση της παραγραφής του χρέους στις περιοχές που έχουν πληγεί από εκτενείς καταστροφές.

7.11 Η αυξανόμενη ανησυχία για τα αποκαλούμενα **διεθνή δημόσια αγαθά** αναμένεται ότι θα επιτρέψει τη χορήγηση ειδικής χρηματοδότησης για την προστασία τους. Γι' αυτό, η ΕΕ θα πρέπει να καταρτίσει ειδικό σχέδιο δράσης για τη σημασία και τη χρηματοδότησή τους και να είναι ευέλικτη στην κατανομή των πόρων. Τα παγκόσμια ταμεία και πρωτοβουλίες που έχουν θεσπιστεί τα τελευταία χρόνια για συγκεκριμένα θέματα (AIDS, νερό, εμβόλια κ.ά.) φαίνεται ότι παρέχουν αυτό το στοιχείο της ευελιξίας, οπότε θα πρέπει να συνεχιστεί η κοινοτική στήριξη αυτού του τύπου των πρωτοβουλιών που έχουν ήδη ξεκινήσει από ορισμένα κράτη μέλη ⁽²¹⁾.

7.12 Όπως επισημάνθηκε και ανωτέρω, η ΕΟΚΕ προτείνει να ενσωματωθούν στην ευρωπαϊκή αναπτυξιακή πολιτική τα ειδικά προβλήματα που αντιμετωπίζουν **οι χώρες μεσαίου μεν εισοδήματος**, αλλά με πολυάριθμους θύλακες φτώχειας και πολλά τμήματα του πληθυσμού που ζουν σε κατάσταση ένδειας, αν και σε αυτή την περίπτωση κατάλληλες μορφές βοήθειας είναι και τα δάνεια ή άλλες συνδυασμένες μορφές βοήθειας και όχι μόνο η μη επιστρεπτέα ενίσχυση. Στις περιπτώσεις αυτές, οι παράμετροι θα πρέπει να συμπληρώνουν τους ΑΣΧ, συμπεριλαμβάνοντας στους στόχους την κοινωνική συνοχή ⁽²²⁾, όπως έκανε η Διάσκεψη Κορυφής ΕΕ-Λατινικής Αμερικής και Καραϊβικής στη Γκουανταλαχάρα το 2004, για την επίτευξη της οποίας απαιτούνται, μεταξύ των άλλων, μεταρρύθμιση της δημοσιονομικής διαχείρισης και ένα σύστημα προοδευτικής φορολόγησής.

8. Προτάσεις

8.1 Κατά την ΕΟΚΕ, η καταπολέμηση της φτώχειας πρέπει να αποτελεί ουσιαστικό παράγοντα της δράσης της ΕΕ υπέρ μιας παγκοσμιοποίησης πιο δίκαιης, πιο ασφαλούς και πιο υπεύθυνης έναντι του περιβάλλοντος. Πρέπει να αποτελεί, επίσης, τη λογική προέκταση στο εξωτερικό του εσωτερικού της προτύπου οικονομικής ανάπτυξης και κοινωνικής συνύπαρξης ⁽²³⁾.

8.2 Η ΕΟΚΕ φρονεί ότι η ευρωπαϊκή αναπτυξιακή πολιτική πρέπει να διαδραματίζει ουσιαστικό ρόλο τόσο στη διάδοση των θεμελιωδών αξιών της Ένωσης όσο και στην πρόληψη των αρνητικών συνεπειών (ανασφάλεια, υποβάθμιση των φυσικών πόρων, ανεξέλεγκτες μεταναστεύσεις) της φτώχειας και της ανισότητας. Γι' αυτό, προτείνει η ευρωπαϊκή αναπτυξιακή πολιτική να έχει θέση ίσης σημασίας με την πολιτική ασφαλείας.

⁽²¹⁾ Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εκπόνησε μια μελέτη για το θέμα της πρόσθετης χρηματοδότησης της αναπτυξιακής βοήθειας τον Απρίλιο του 2005 με τίτλο (προσωρινή μετάφραση) «Έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής: Νέες πηγές χρηματοδότησης της ανάπτυξης: Επισκόπηση των επιλογών» (SEC(2005) 467), καθώς και μία ανακοίνωση με τίτλο (προσωρινή μετάφραση) *Επιτάχυνση της πρόόδου προς την επίτευξη των ΑΣΚ Χρηματοδότηση της ανάπτυξης και αποτελεσματικότητα της βοήθειας* (COM(2005) 133 τελικό). Στα έγγραφα αυτά εκτιθενται διάφορες πρωτοβουλίες μαζί με τη σχετική θέση των κρατών μελών. Παρότι οι θέσεις αυτές δεν είναι οριστικές, ορισμένα κράτη μέλη έχουν υιοθετήσει ήδη πιο προηγμένες θέσεις για αυτές τις νέες πηγές χρηματοδότησης από τη θέση των παγκόσμιων ταμείων.

⁽²²⁾ Βλ. γνωμοδότηση ΕΕ C 112 της 30.4.2004 με θέμα «Η κοινωνική συνοχή στη Λατινική Αμερική και την Καραϊβική».

⁽²³⁾ Για αυτό το θέμα, βλ. τη γνωμοδότηση που καταρτίζει αυτόν τον καιρό η ΕΟΚΕ με τίτλο «Η εξωτερική δράση της ΕΕ: ο ρόλος της οργανωμένης κοινωνίας των πολιτών» (ΕΕ C 74 της 23.3.2005, εισηγητής: ο κ. Κορυφίδης).

(*) Πρωτοβουλία που προτάθηκε από τα Υπουργεία Οικονομικών και Εξωτερικών Σχέσεων του Ηνωμένου Βασιλείου για την επίτευξη των Αναπτυξιακών Στόχων της Χιλιετίας.

⁽²⁰⁾ Βλ. γνωμοδότηση ΕΕ C 157 της 28.6.2005 για την «Πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με την πρόβλεψη στην κοινοτική εξωτερική βοήθεια».

8.3 Σύμφωνα με τα ανωτέρω, η ΕΟΚΕ προτείνει να αποτελέσει η προαγωγή του ευρωπαϊκού κοινωνικού προτύπου (κοινωνικές ρυθμίσεις, συστήματα συνεννόησης των κοινωνικών εταίρων, καθολικά συστήματα κοινωνικής προστασίας) κεντρικό άξονα της αναπτυξιακής πολιτικής της ΕΕ στο νέο πλαίσιο της οικονομικής παγκοσμιοποίησης.

8.4 Η ΕΟΚΕ πιστεύει ότι η μείωση των δασμολογικών εμποδίων στις εξαγωγές των αναπτυσσόμενων χωρών και η μείωση των επιδοτήσεων, συμπεριλαμβανομένων των γεωργικών, που συνδέονται με τις τιμές εξαγωγής θα μπορούσαν να συμβάλουν⁽²⁴⁾ στη μείωση της φτώχειας, αν και, βραχυπρόθεσμα, τα αποτελέσματά τους ίσως να είναι αμφιλεγόμενα (καθώς οι αναπτυσσόμενες χώρες που είναι καθαροί εισαγωγείς ενδέχεται να πληγούν από την αύξηση των τιμών). Η ΕΟΚΕ επιμένει, επίσης, στη μεταρρύθμιση της συμφωνίας για τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας στον τομέα του εμπορίου. Συνιστά, εξάλλου, να προσανατολιστούν οι διαδικασίες ανοίγματος των αναπτυσσόμενων χωρών στο εμπόριο προς τη βαθμιαία ένταξη αυτών των χωρών στις παγκόσμιες αγορές και να συνοδευθούν με προγράμματα διαρθρωτικής ενίσχυσής τους.

8.5 Η ΕΟΚΕ προτείνει να ενσωματωθεί στις συμφωνίες εταιρικής σχέσης της ΕΕ μια κοινωνική διάσταση, η οποία να περιλαμβάνει, τουλάχιστον, την προαγωγή της αξιοπρεπούς εργασίας, την ανάπτυξη δημόσιων και ιδιωτικών συστημάτων κοινωνικής προστασίας και τον πραγματικό σεβασμό των εργασιακών δικαιωμάτων που κατοχυρώνονται από τις θεμελιώδεις Συμβάσεις της ΔΟΕ. Προτείνει, επίσης, να θεσπιστούν σε αυτές τις συμφωνίες μηχανισμοί συμμετοχής της οργανωμένης κοινωνίας των πολιτών.

8.6 Η αξιοπρεπής εργασία, όπως ορίζεται από τη Διεθνή Οργάνωση Εργασίας (ΔΟΕ), είναι αναπόσπαστο στοιχείο της εξάλειψης της φτώχειας και της αύξησης της κοινωνικής συνοχής. Η ΕΟΚΕ προτείνει, ως εκ τούτου, να καθιερωθεί η αξιοπρεπής εργασία ως 9ος Αναπτυξιακός Στόχος της Χιλιετίας.

8.7 Η υπεράσπιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων είναι μία από τις συνιστώσες της αναπτυξιακής πολιτικής της ΕΕ. Κατά συνέπεια, η ΕΟΚΕ προτείνει να ενσωματωθούν στην πολιτική αυτή μέτρα για την αποτελεσματική προστασία των υπερασπιστών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, συμπεριλαμβανομένων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στην εργασία, στις περιοχές του κόσμου που καλύπτονται από την αναπτυξιακή συνεργασία της ΕΕ.

8.8 Η ΕΟΚΕ προτείνει να συμπεριληφθεί η περιβαλλοντική διάσταση στους δείκτες μέτρησης της αποτελεσματικότητας της εφαρμογής των αναπτυξιακών στρατηγικών και θεωρεί ότι οι εκτιμήσεις των περιβαλλοντικών επιπτώσεων θα πρέπει να αποτελούν υποχρεωτική προϋπόθεση των δράσεων ορισμένου μεγέθους.

8.9 Η ΕΟΚΕ φρονεί ότι η αναπτυξιακή πολιτική της ΕΕ πρέπει να συμβάλει στην ενσωμάτωση των μεταναστευτικών ροών με νομότυπο τρόπο και με σεβασμό των δικαιωμάτων των μεταναστών. Πρέπει, επίσης, να προαγάγει μια πολιτική κοινής ανάπτυξης με τις χώρες προέλευσης της μετανάστευσης μέσω της παροχής αντι-σταθμίσεων για την απώλεια εγκεφάλων, της άρσης των εμποδίων για τη διαβίβαση των εμβασμάτων των μεταναστών και της στήριξης της επιστροφής τους στην πατρίδα τους για να ιδρύσουν παραγωγικές επιχειρήσεις. Οι πολιτικές για τη μετανάστευση δεν πρέπει σε

καμία περίπτωση να μετατραπούν σε νέους όρους από τους οποίους θα εξαρτάται η αναπτυξιακή πολιτική.

8.10 Η ΕΟΚΕ τονίζει την ανάγκη συνοχής όλων των πολιτικών της ΕΕ με την αναπτυξιακή στρατηγική, αλλά και την απαραίτητη ανεξαρτησία και ιδιαιτερότητα της αναπτυξιακής πολιτικής σε σχέση με τις άλλες. Κατά την άποψη της ΕΟΚΕ, αποκτά όλο και μεγαλύτερη σημασία η εναρμόνιση της κοινοτικής αναπτυξιακής πολιτικής και των αντίστοιχων πολιτικών των κρατών μελών. Γι' αυτό, η ΕΟΚΕ θεωρεί απαραίτητη τη σύσταση μιας κοινής ευρωπαϊκής πλατφόρμας ή τη θέσπιση ενός κοινού ευρωπαϊκού προγράμματος δράσης για την ευρωπαϊκή αναπτυξιακή πολιτική, το οποίο να προσδιορίζει συγκεκριμένες προθεσμίες και συστήματα παρακολούθησής της από τα κράτη. Η ΕΟΚΕ είναι επίσης υπέρ της συμμετοχής των κρατών μελών και της ΕΕ στα πολυμερή φόρουμ με κοινές θέσεις. Η ΕΟΚΕ είναι υπέρ της θέσης της Επιτροπής σχετικά με τη σκοπιμότητα μιας αναπτυξιακής πολιτικής ευρωπαϊκού επιπέδου, που θα δεσμεύει τα κράτη μέλη και την ίδια την Επιτροπή.

8.11 Η εξάλειψη της φτώχειας υποδηλώνει, μεταξύ άλλων, μια διαφορετική κατανομή της εξουσίας και των ευκαιριών. Η παγίωση των θεσμών του κοινωνικού και δημοκρατικού κράτους δικαίου έχει θεμελιώδη σημασία για την προαγωγή αυτού του στόχου. Η επίτευξη του εξαρτάται επίσης, σε μεγάλο βαθμό, από την ενίσχυση των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών. Γι' αυτό, η ΕΟΚΕ προτείνει να θεσπιστούν ειδικά κονδύλια του προϋπολογισμού για τη χρηματοδότηση αυτού του τελευταίου στόχου.

8.12 Λαμβάνοντας υπόψη το παγιωμένο παράδειγμα των σχέσεων ΕΕ-ΑΚΕ, η ΕΟΚΕ ζητεί από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο να υποστηρίξουν τη διέγερση του ρόλου της ΕΟΚΕ σε σχέση με τους οικονομικούς και κοινωνικούς κύκλους άλλων περιοχών του κόσμου, όπως η Λατινική Αμερική ή οι ευρωμεσογειακές χώρες. Η ΕΟΚΕ ζητεί από τα πολιτικά όργανα να υποστηρίξουν: πρώτον, την πολιτική εντολή και τη διάθεση των απαραίτητων πόρων για τη συμμετοχή των οικονομικών και κοινωνικών κύκλων· δεύτερον, τη θεσμική αναγνώριση του διαλόγου της κοινωνίας των πολιτών και της επίσημης και τακτικής συμμετοχής της στην παρακολούθηση των συμφωνιών σύνδεσης, των διασκέψεων κορυφής, των ισομερών κοινοβουλευτικών επιτροπών και των πολιτικών που ενδιαφέρουν την κοινωνία των πολιτών, όπως η κοινωνική συνοχή και η αξιοπρεπής εργασία· τέλος, τις προσπάθειες της ΕΟΚΕ να προωθήσει τόσο τη διαβούλευση όσο και τον κοινωνικό διάλογο, σε συνεργασία με τη ΔΟΕ και άλλους διεθνείς οργανισμούς. Στο πλαίσιο αυτό, η ΕΟΚΕ ζητεί από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο να υποστηρίξουν τη συμπερίληψη, στο σημείο 2.2 της κοινής τους δήλωσης σχετικά με την αναπτυξιακή πολιτική της ΕΕ, μία ειδική αναφορά στην ΕΟΚΕ και στην αποτελεσματική και απαραίτητη συμβολή της στη διευκόλυνση του διαλόγου με τους οικονομικούς και κοινωνικούς κύκλους.

8.13 Η ΕΟΚΕ προτείνει να αποτελέσουν ουσιαστικούς στόχους της ευρωπαϊκής αναπτυξιακής πολιτικής η καθιέρωση σταθερών και δημοκρατικών πλαισίων για τις εργασιακές σχέσεις και τον κοινωνικό διάλογο και η προώθηση της κοινωνικής ευθύνης των επιχειρήσεων.

⁽²⁴⁾ Σύμφωνα με μελέτες που διενεργήθηκαν από διάφορους διεθνείς οργανισμούς, είναι δύσκολο να εκτιμηθεί ο αντίκτυπος που έχουν οι μειώσεις των ενισχύσεων των εξαγωγών στην οικονομία των αναπτυσσόμενων χωρών, επειδή κυμαίνεται ανάλογα με τη συγκεκριμένη κατάσταση κάθε χώρας και τη διάρθρωση των συναλλαγών της.

8.14 Η ΕΟΚΕ φρονεί ότι η προστιθέμενη αξία της κοινοτικής δράσης θα πρέπει να επιτευχθεί με τον προσανατολισμό της προς παγκόσμιους στρατηγικούς στόχους πολυτομεακού χαρακτήρα. Από την άλλη πλευρά, συμμερίζεται τη βούληση να καταστεί προτεραιότητα η στήριξη της νοτίως της Σαχάρας Αφρικής, υπό τον όρο ότι θα εξασφαλιστούν οι συνθήκες για την καλύτερη διακυβέρνηση αυτής της ζώνης. Ταυτόχρονα, η ΕΟΚΕ φρονεί ότι η κοινοτική βοήθεια θα πρέπει να καλύπτει όλες τις φτωχές χώρες.

8.15 Η ΕΟΚΕ φρονεί ότι η ευρωπαϊκή αναπτυξιακή πολιτική θα πρέπει να δώσει μεγαλύτερη προσοχή στις χώρες μεσαίου εισοδήματος, αλλά με μεγάλα εσωτερικά προβλήματα φτώχειας και ανισότητας. Στον ορισμό αυτό εμπίπτουν ορισμένες χώρες της Λατινικής Αμερικής, περιοχής με την οποία η ΕΕ επιδιώκει να αναπτύξει στρατηγική σχέση, και της Ασίας.

8.16 Η ΕΟΚΕ προτείνει να γενικευθούν σε όλες τις φτωχές χώρες τα μέτρα παραγραφής του χρέους, που συμφωνήθηκαν από τις χώρες μέλη της G8, και να χρηματοδοτηθούν με πραγματικά πρόσθετους πόρους.

8.17 Η ΕΟΚΕ θεωρεί ότι είναι απαραίτητη η πρόβλεψη συμπληρωματικών πηγών χρηματοδότησης για την επίτευξη των στόχων της ανάπτυξης και την προστασία των διεθνών δημόσιων αγαθών. Πιστεύει δε σχετικά ότι τόσο η πρωτοβουλία του International Finance Facility (IFF) όσο και η επιβολή ειδικών διεθνών φόρων για τον σκοπό αυτό — οι οποίοι, για να είναι αποτελεσματικοί, θα

πρέπει να στηρίζονται σε ευρεία πολιτική συναίνεση — μπορούν να είναι βιώσιμοι και συμπληρωματικοί μηχανισμοί.

8.18 Η ΕΟΚΕ φρονεί ότι η αποσύνδεση της βοήθειας πρέπει να αποτελεί έναν από τους κεντρικούς στόχους της ευρωπαϊκής αναπτυξιακής στρατηγικής και ζητεί από το Συμβούλιο να προβεί στην τροποποίηση του κανονισμού για την αποσύνδεση της βοήθειας, υπερβαίνοντας μάλιστα τις συστάσεις της Επιτροπής Αναπτυξιακής Βοήθειας (DAC) του ΟΟΣΑ.

8.19 Η ΕΟΚΕ προτείνει νέες μορφές ανταλλαγής του χρέους των φτωχών χωρών π.χ. με επενδύσεις στην εκπαίδευση ή σε στόχους κοινωνικού χαρακτήρα (επιστροφή μεταναστών, ενίσχυση κοινωνικών οργανώσεων κ.ά.).

8.20 Η βελτίωση της αποτελεσματικότητας της βοήθειας εξακολουθεί να αποτελεί πρόκληση για τους εμπλεκόμενους φορείς. Η ΕΟΚΕ πιστεύει ότι πρέπει να συνεχιστούν και να διευρυνθούν οι προσπάθειες για την καλύτερη επίτευξη των αναπτυξιακών στόχων.

8.21 Η ΕΟΚΕ θεωρεί απαραίτητη την εφαρμογή μιας πολιτικής προσανατολισμένης προς την αύξηση της κοινωνικής υποστήριξης της αναπτυξιακής πολιτικής και, ταυτόχρονα, προς τη μεγαλύτερη ευαισθητοποίηση των πολιτών σε σχέση με την αναπτυξιακή βοήθεια. Η ΕΟΚΕ προσφέρεται να λειτουργήσει ως μέσο της πολιτικής αυτής, σε συνεργασία με τα κοινοτικά όργανα.

Βρυξέλλες, 29 Σεπτεμβρίου 2005

Η Πρόεδρος

της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής

Anne-Marie SIGMUND